

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
08 / 0025 - 52	
DATO 30 APR. 2008	
AN	ERSP.

E-CO Energi as
Postboks 255 Sentrum
0103 Oslo

per-arne.torbjornsdal@e-co.no
Telefon: 24 11 69 20
Mobil: 916 08 196
Telefaks: 24 11 69 01
Org. nr.: NO 976 894 871 MVA

Att.:

Side: 1 av 5

Dato: 30.04.2008

Vår ref.:

Deres ref.: 08/0025-10

Forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. Høringsvar fra E-CO Energi as

E-CO Energi as (E-CO) viser til Olje- og energidepartementets høringsnotat av 14. mars 2007. Vi legger med dette fram vårt syn på forslagene til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven.

1. Hovedsynspunkter

Innledningsvis ønsker vi å bemerke at det foreliggende lovforslag har langt mindre negative konsekvenser for E-CO Energi as og eieren Oslo kommune enn tidligere forslag. I 2002 foreslo departementet at E-COs evigvarende rettigheter skulle gjøres tidsbegrensede med hjemfallsvilkår uten noen form for kompensasjon. I 2004 la Hjemfallsutvalget frem et forslag (NOU 2004:26 Hjemfall) om partielt hjemfall som innbar at deler av rettighetene skulle overføres til staten og vertskommunene. Verditapet som følge av disse forslagene ble på høringstidspunktene anslått til å utgjøre henholdsvis inntil 2.6 og 1.7 milliarder kroner. Som vi påpekte i våre høringsuttalelser (23. mars 2003 og 28. februar 2005), ville en utvidelse av hjemfallsinstituttet til også å omfatte E-COs vannfall og kraftverk ha redusert selskapets investeringsinsentiver. Det kunne ha medført skrinlegging av planer om nybygging, opprustning og utvidelse av fornybar energiproduksjon. E-CO stiller seg følgelig positiv til at departementet nå i stedet for å utvide hjemfallsinstituttet, foreslår en gradvis avvikling av ordningen.

Vi støtter også forslaget om å innføre nye og forbedrede utleieordninger for å sikre en rasjonell forvaltning, drift og utvikling av norsk kraftproduksjon (se avsnitt 3 nedenfor).

E-CO har ingen innvendinger mot at det legges opp til en videreføring av adgangen til omgjøring av konsesjonsvilkår og hjemfall dersom vannfall og kraftverk med hjemfallsvilkår overdras fra privat til offentlig aktør.

Det er åtte år siden departementet påbegynte arbeidet med endret konsesjonslovgivning. Vannkraftproduksjon er i sin natur en virksomhet som krever langsiktige og forutsigbare rammevilkår. E-CO ser derfor frem til en snarlig avklaring. Vi forutsetter i den forbindelse at departementet har rett i at forslaget er robust i forhold til EØS-avtalen (avsnitt 6 i høringsnotatet).

2. Om E-CO

E-CO Energi as er eid av Oslo kommune. Fra ca 1900 investerte kommunen betydelige verdier i anlegg og vannfallrettigheter, først i Oslo og Glomma og senere i Hallingdal og Sogn. Særlig i perioden fra 1946 til 1989 var utbyggingen omfattende. Vannfallrettighetene ble ervervet fra privatpersoner og private selskap. Rettighetene er ulikt organisert; både heleide, deleide og leide rettigheter forekommer. Videre er en stor del av rettighetene ukonsederte, det vil si at det ikke er gitt noen form for konsesjon etter industrikonsesjonsloven. Årsaken er at offentlige eiere tidligere ikke ble meddelt konsesjon for erverv av vannfall.

Oslo kommunes kraftproduksjon var frem til 1990 organisert i Oslo Lysverker. I 1991 ble virksomheten omdannet til aksjeselskap under navnet Oslo Energi AS (senere Oslo Energi Holding AS), før selskapet i 2001 fikk sitt nåværende navn.

E-CO Energi har i dag blant annet eierinteresser i E-CO Vannkraft, Oppland Energi, Opplandskraft, Vinstra Kraftselskap, Energiselskapet Buskerud Kraftproduksjon og Norsk Grønnkraft. Konsernet er i dag Norges nest største eier av kraftproduksjon med anlegg over store deler av Sør-Norge og en samlet normalproduksjon på ca 10 TWh. For tiden er E-CO involvert i nye vannkraftprosjekter som samlet gir flere hundre GWh ny kraft. Og konsernet har planer for 500 nye GWh innen 2012. En oversikt over E-COs nye kraftprosjekter finnes på www.e-co.no/nykraft.

I det følgende vil vi kommentere noen utvalgte områder i departementets høringsnotat.

3. Nye regler om leieordninger – overordnede innspill

For å få den foreslåtte modellen til å fungere på en god og hensiktsmessig måte understreker E-CO viktigheten av departementets forslag om at det skal legges til rette for hensiktsmessige leieordninger. E-CO tror at leieordningene er nødvendig for at det skal finne sted en hensiktsmessig strukturutvikling og det departementet omtaler som "samfunnsmessig ønskelige rasjonelle sammenslutninger" innenfor norsk vannkraftproduksjon (under punkt 7.3 i høringsnotatet).

Vi er innforstått med at arbeidet knyttet til leieordninger først vil finne sted til høsten, men på grunn av ordningenes viktighet og Olje- og energidepartementets uttalelser i høringsnotatet under punkt 5.5.3, ønsker vi å komme med noen helt overordnede innspill allerede nå.

Leieordningene vil muliggjøre en samordning av større produksjonsmiljøer med påfølgende tilrettelegging for kompetanseutvikling samt optimalisering og videreutvikling av de betydelige verdier som vannkraften representerer.

På bakgrunn av vannkraftens særegenhet og betydning for samfunnet er det viktig at leieordningene utformes på en slik måte at alle aspekter ivaretas, herunder det langsiktige forvalteransvar som påligger eieren. Ved utformingen av leieordningene er det sentralt at det etableres en ansvarsfordeling mellom utleier og leietaker for samlet sett å kunne ivareta de overordnede hensynene på en god måte.

Leieforholdets innhold vil selvfølgelig måtte bli regulert mellom utleier og leietaker innenfor de rammer som myndighetene setter. For at leieordningen skal kunne bli en realitet er det nødvendig, som signalisert på departementets pressekonferanse 14. mars, at det ikke stilles nye operative

(økonomisk tyngende) vilkår overfor leietaker som allerede er stilt overfor utleier. Dette er for øvrig en naturlig konsekvens av at departementet i høringsnotatet legger opp til en ordning hvor det er utleier – eieren – som skal inneha og ha ansvaret for vassdragskonsesjoner. Det beste og enkleste alternativet knyttet til utforming av leieordningen vil således antageligvis være å anse eksisterende konsesjoner og vilkår etter industrikonsesjonsloven som tiltakskonsesjoner, på samme måte som man ser på vassdragsreguleringsloven og vannressursloven, med den konsekvens at leietakeren kan benytte disse for en nærmere angitt tidsperiode.

Det er imidlertid viktig at det utarbeides et regelverk som stiller funksjonelle minimumskrav til så vel utleier som til leietaker. Det bør være slik at konsesjonsmyndighetene kan effektivt utføre eventuelle pålegg direkte overfor utleier dersom disse ikke overholdes av leietaker. Dette gjelder spesielt i forhold til det operative og sikkerhetsmessige aspektet ved utøvelsen av virksomheten. Dette innebærer igjen at utleier må ha tilstrekkelige rutiner og organisasjon til å kunne følge opp sentrale og kritiske funksjoner dersom dette skulle være nødvendig. E-CO er derfor positiv til at departementet forutsetter at vassdragsmyndighetene vil forholde seg til kraftverkseieren i forhold til hvilke krav som til enhver tid skal være oppfylt fra operatørens side. Videre at NVE forholder seg til leietaker vedrørende kontroll og oppfølging av operativ vannkraftvirksomhet.

Det bør være slik at det er utleier som er endelig økonomisk ansvarlig for de konsesjonsmessige forpliktelser som påhviler tiltaket og virksomheten. Dette for å sørge for at det ikke oppstår unødvendige uklarheter eller situasjoner som samlet sett vil være skadelig for næringen. Dette vil også bidra til at utleier bevarer en tilstrekkelig soliditet og kompetanse i forhold til de sentrale oppgaver som skal forvaltes i et langsiktig perspektiv – også etter at leieavtalen utløper. E-CO støtter derfor departementets synspunkt om at myndighetene synes å ville forholde seg til kraftverkseieren hva gjelder de forpliktelser som foreligger etter vassdragskonsesjonene.

Innenfor disse rammene bør imidlertid utleier og leietakers frihet til å utforme avtaler tilpasset partenes konkrete behov være vid. Det er i høringsnotatet antydning en leieperiode på inntil 30 år. Etter E-COs oppfatning bør den i hvert fall ikke være kortere. Korte leieperioder vil sannsynligvis være mindre interessante.

Det er en rekke detaljspørsmål man må ta stilling til ved utforming av den endelige leieordningen og E-CO vil arbeide videre med disse detaljene med utgangspunkt i de overordnede perspektiver som er skissert ovenfor. Dette for på en best mulig måte å kunne bidra til at leieordningene utformes på en formålstjenlig måte.

Vi vil komme tilbake til problemstillinger knyttet til utleieordninger i en mer detaljert form i forbindelse med det konkrete forskriftsarbeidet som er varslet påbegynt høsten 2008.

4. Unntak fra konsesjonsplikt og forkjøpsrett

Et av de viktigste elementene i dagens regelverk er regelen om unntak fra konsesjonsplikt og forkjøpsrett i industrikonsesjonslovens § 1 fjerde ledd. Vi støtter departementet når det legges opp til å videreføre regelen ut i fra motivet om å legge til rette for samfunnsmessig ønskelige rasjonelle sammenslutninger mm. Det alt vesentlige av strukturendringer etter innføring av energiloven, har skjedd med hjemmel i denne bestemmelse. En regel om obligatorisk konsesjonsbehandling og

pålegg av nye økonomiske og driftsmessige konsesjonsvilkår vil ikke stimulere til samfunnsmessige ønskelige og rasjonelle sammenslutninger.

5. Kravet til reelt offentlig eierskap – definisjonen av offentlige aktører

I departementets forslag videreføres adgangen til inntil 1/3 privat eierskap.

Forslaget til ny § 2 første ledd innebærer imidlertid at det såkalte "blokkprinsippet" (minst 2/3 stemmer og kapital) ikke lenger skal gjelde. I stedet introduseres en bestemmelse hvor spørsmålet om et selskap er offentlig beror på en skjønnsmessig vurdering fra departementets side.

Begrunnelsen for endringen er at dagens regler gir "*muligheter til omgåelser og utvanning av eierskapet som ikke vil være i samsvar med formålet om et reelt offentlig eierskap til vannkraftressursene*" gjennom eksempelvis etablering av "*inntil 1/3 privat eierskap i alle ledd i en større sammenhengende kjede av selskaper over det direkte vannfalleiende selskap*", jf høringsnotatet på s 48.

E-CO er skeptisk til innføring av adgang til skjønnsmessige vurderinger og ønsker å videreføre dagens regler. De er enkle og klare, ivaretar behovet for offentlig kontroll og gir forutberegnelighet for aktører og myndigheter. Rene omgåelsestilfeller vil man etter vår oppfatning kunne ramme også uten lovendring.

6. Særlig om revurdering av adgangen til å eie vannkraftaktiva ved direkte eller indirekte endringer i eierskap i offentlige selskaper

I høringsnotatet foreslås en ny regel i § 3 som gir departementet kompetanse til å revurdere hvorvidt et selskap oppfyller kravene i § 2 første ledd ved alle senere "*direkte eller indirekte endringer av eierskapet eller eierutøvelsen i alle offentlige selskaper...*". Dersom denne revurderingen får negativt utfall, er konsekvensen at "*reglene i §§ 30, 31 og 32 [får] tilsvarende anvendelse*", jf bestemmelsens annet ledd. Dette betyr i praksis at "*ervertet eller disposisjonen da enten [vil] måtte omgjøres, eller aksjene eller partene overdras til noen som kan få konsesjon eller som ikke trenger konsesjon*", jf høringsnotatet på side 50.

Av hensyn til forutberegnelighet, er det viktig at det er klart definert hvilke situasjoner som utløser revurdering etter § 3 og at det settes en frist for myndighetene til å foreta en slik revurdering slik at man etter en gitt tid skal kunne slå seg til ro med at en gitt disposisjon ikke får konsesjonsrettslige konsekvenser.

7. Andre forhold

For kommentarer og innspill vedrørende andre forhold i departementets forslag slutter vi oss til høringsuttalelsen fra Energibedriftenes Landsforening (EBL). Vi vil særlig vise til avsnittene 7 (konsesjonsbehandling ved erverv av andeler i ansvarlige selskaper) og 8 (om langsiktige disposisjonsretter).

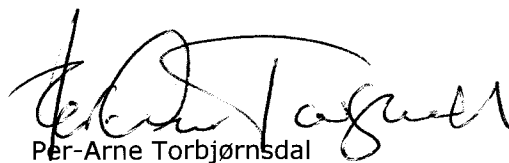
Med vennlig hilsen

E-CO Energi as

Hans Erik Horn

Administrerende direktør

Per-Arne Torbjørnsdal

Direktør for informasjon og samfunnskontakt

2

Kopi: Oslo kommune
Stortingsbenken for Oslo
Energibedriftenes landsforening